

1 De kusten van Zuid-Europa

Nederlanders gaan het meest op vakantie naar Zuid-Europa, vooral naar Frankrijk en de Spaanse kusten (**de costa's**). Vroeger was een vakantie in Zuid-Europa te ver weg en te duur. Tegenwoordig hebben mensen een auto, meer geld en meer vrije tijd.

Langs de Middellandse Zee is het in de zomer warm en droog. Het winterweer in Zuid-Europa lijkt op het lenteweer in Nederland, alleen regent het vaker. Steeds meer ouderen **overwinteren** er.

Als er veel mensen naar dezelfde gebieden op vakantie gaan, noemen we dat:

massatoerisme. De kusten van Spanje en Zuid-Frankrijk worden **betonkusten**

genoemd. Ze zijn volgebouwd met hotels, restaurants en winkels. Veel mensen hebben werk door het toerisme.

Aan de kust zijn bossen, natuurgebieden en landbouwgronden verdwenen. De toeristen veroorzaken ook veel vervuiling op de stranden. En ze gebruiken veel water. In Spanje en Portugal is dat een probleem, omdat het er weinig regent. Er blijft minder water over om de akkers te besproeien en er zijn vaker bosbranden.

Al die toeristen zorgen ook voor enorme files. Ieder jaar weer heeft Frankrijk '**zwarte zaterdagen**'.

2 Leven in Zuid-Europa

In Zuid-Europa liggen veel **wijngaarden**, vooral in Frankrijk. Wijngaarden liggen altijd aan de zonnkant van de berg. In Portugal wordt van druiven port gemaakt en in Spanje sherry. Waar het warm is en weinig regent, groeien **olijfbomen**. Uit olijven wordt olijfolie geperst. Sinaasappels en citroenen houden ook van warmte. De boeren gebruiken grondwater of rivierwater om de **citrusbomen** te besproeien.

In Portugal groeien veel **kurkeiken**.

Ook in Zuid-Europa vind je **industrie** bij de grote steden. In het noorden van Italië liggen Milaan, Genua en Turijn. Bij deze steden liggen veel autofabrieken.

In Spanje liggen de miljoenensteden Madrid en Barcelona. Ook daar is veel industrie.

In Griekenland woont bijna de helft van de mensen in en rond Athene.

Veel jongeren gaan in de stad werken en de oudere mensen blijven op het platteland: **het platteland vergrijst**.

Grote steden hebben last van **smog**. Als het niet waait, blijven de uitlaatgassen van auto's en de rook van fabrieken in de stad hangen. Om smog te verminderen, mogen auto's soms niet rijden.

Tot 1991 vormden Slovenië, Kroatië, Bosnië-Herzegovina, Servië, Montenegro, Macedonië en Kosovo één land: Joegoslavië. Na verschillende oorlogen werden de volken zelfstandig.

Cyprus ligt ten zuiden van Turkije. Het noorden van het eiland is Turks en het zuiden Grieks. Vroeger was het één land.

Turkije ligt in twee werelddelen. Het stukje ten westen van Istanbul ligt in Europa. De rest van het land ligt in Azië.

3 Wijzer door Italië

Venetië is een heel oude toeristenstad. De stad ligt op 120 kleine eilandjes. Al het vervoer gaat per boot of gondel. Overal staan paleizen, torens en kerken.

In Rome ligt **Vaticaanstad**, het kleinste landje ter wereld. Het heeft een eigen vlag, volkslied, paspoort en leger. De paus bestuurt er de rooms-katholieke kerk.

In **Pisa** staat de beroemde scheve toren.

In het rijke noorden van Italië liggen veel steden in de Povlakte. Er is veel industrie en er

zijn snelwegen en spoorlijnen. Het zuiden van Italië is veel armer, omdat er minder industrie is. De Italiaanse regering probeert het zuiden te helpen. Ze laat betere snelwegen en spoorlijnen aanleggen, zodat meer bedrijven erheen gaan. Dan komt er meer werk in het zuiden.

In het Middellandse Zeegebied zitten breuken in de aardkorst. Er zijn soms **vulkaanuitbarstingen** en **aardbevingen**. De Eolische Eilanden zijn zeven vulkanen die ten noorden van Sicilië in zee liggen. Een voorbeeld is de vulkaan de **Stromboli**.